

ई-पीक पाहणी नोंदणीपासून वंचित राहिलेल्या
शेतकऱ्यांच्या पीकांची नोंद करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : लवेसू-२०२५/शिकाना/प्र.क्र.०३/भूमापन
हैद्राबाद हाऊस, शिवीर कार्यालय,
सीव्हील लाईन्स, नागपूर
दिनांक : १४ डिसेंबर २०२५.

प्रस्तावना :-

राज्यात ई-पीक पाहणी ही संकल्पना २०२१ पासून यशस्वीरित्या राबविण्यात येत आहे. ई-पीक पाहणीस सद्यस्थितीत "डिजिटल क्रॉप सर्वें" असे संबोधित करण्यात येते. राज्यात खरीप हंगाम २०२५ हा दि.०१ ऑगस्ट, २०२५ पासून सुरु झाला होता. त्यांतर्गत दि.०१ ऑगस्ट, २०२५ ते ३० सप्टेंबर, २०२५ या कालावधीत शेतकरी स्तरावरून तसेच दि.०१ ऑक्टोबर, २०२५ पासून सहाय्यक स्तरावरून ई-पीक पाहणी नोंदणी करण्यात आली. राज्यात बरेच जिल्ह्यात उद्घवलेली नैसर्गिक आपत्ती, पीक विमा, पीक कर्जइ. लाभापासून कोणताही शेतकरी वंचित राहू नये याकरीता सहाय्यक स्तरावरून करावयाच्यापीक नोंदणीला (DCS) दि.३० नोव्हेंबर, २०२५ अखरेपर्यंत मुदतवाढ देण्यात आली होती.

सन २०२५ च्या हिवाळी अधिवेशनात सदर विषयाबाबत विधानसभा लक्षवेधी सूचना उपस्थित झाली होती. सदर लक्षवेधी सूचनेबाबत दि.१३.१२.२०२५ रोजी विधानसभा सभागृहात झालेल्या चर्चेवेळी मा.मंत्री (महसूल) यांनी विहित मुदतीत ई-पीक पाहणी नोंद न झालेल्या शेतकऱ्यांच्या पिकांची नोंद घेण्यासाठी समिती गठीत करण्याचे आश्वस्त केले आहे. त्यानुसार याबाबत समिती गठीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय:-

खरीप हंगाम, २०२५ मध्ये विहित मुदतीत ई पीक पाहणी नोंद न झालेल्या शेतकऱ्यांच्या पीकांची ऑफलाईन पाहणी करण्यासाठी उप विभागीय अधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली खालीलप्रमाणे समिती गठीत करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	पदनाम	समितीतीलपद
१	उप विभागीय अधिकारी	अध्यक्ष
२	तहसिलदार	सदस्य
३	गट विकास अधिकारी	सदस्य
४	तालुका कृषि अधिकारी	सदस्य

२. सदर समितीने ज्या शेतकऱ्यांना काही कारणामुळे पिकांची नोंद करता आली नाही, व सदर नोंद ७/१२ उताऱ्यावर आली नाही, त्याबाबत प्रत्यक्षात पीक असल्याची फेरचौकशी करून दिनांक १५ जानेवारी, २०२६ पर्यंत अहवाल जिल्हाधिकारी यांना सादर करावा. सदर समितीने करावयाच्या कार्यवाहीबाबत सविस्तर मार्गदर्शक सूचनाजमाबंदी आयुक्त आणि संचालक भूमि अभिलेख, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्या स्तरावरून २ दिवसात निर्गमित करण्याची कार्यवाही करावी.

३. जिल्हाधिकारी यांनी याबाबत दररोज आढावा घ्यावा आणि सदर अहवाल महसूल विभागास तसेच पणन विभागास सादर करावा. सदर अहवालानुसार पणन विभागाने पीक खरेदी करण्याबाबत पुढील आवश्यक कार्यवाही करावी.

४. सदर समितीच्या फेरचौकशीमध्ये होणाऱ्या पीक नोंदीच्या अनुषंगाने शेतातील शेतमाल खरेदी केंद्रावर खरेदी करण्याच्या अनुषंगाने पणन विभागाने आवश्यक त्या पुढील सूचना निर्गमित करण्याची कार्यवाही करावी.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५१२१४१३२४३४२९९९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(प्रतापसिंह मच्छिंद्र खरात)
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.

प्रत.

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव.
३. मा. मंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव.
४. मा. मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव.
५. मा. मंत्री (पणन) यांचे खाजगी सचिव.
- मा. मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक.
६. सर्व विधानसभा/विधानपरिषद सदस्य, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
७. अपर मुख्य सचिव (कृषि), मंत्रालय, मुंबई.
८. प्रधान सचिव (पणन), मंत्रालय, मुंबई.
९. जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक भूमि अभिलेख, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१०. आयुक्त, कृषि आयुक्तालय, पुणे.
११. संचालक, पणन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१२. विभागीय आयुक्त (सर्व).
१३. जिल्हाधिकारी (सर्व).